AUSCO

Programu ya Maelekezo ya Kitamaduni nchini Australia

Pesa

Australia ina uchumi wa soko huru na wafanyakazi wenye ujuzi. Uchumi wa Australia hutegemea sana viwanda vya msingi kama madini na kilimo. Viwanda na viwanda vya huduma ni muhimu pia.

Kitengo cha fedha ni dola ya Australia. Fedha nyingi za kigeni zinaweza kuwa waongofu katika kubadilishana sarafu katika uwanja wa ndege na katika mabenki mengi. Unaweza kuhitaji kuonyesha pasipoti au hati yako ya safari ili kubadilishana fedha.

Malipo na huduma

Katika siku chache za kwanza baada ya kuwasili Australia mfanyakazi wako wa kesi au mshauri atakuchukua wewe kwenda Centrelink na kukusaidia kujiandikisha kwa malipo ya msaada wa kipato na huduma nyingine yoyote unaweza kustahili. Unahitaji kutoa ushahidi wa utambulisho kama hati yako ya kusafiria, na maelezo ya akaunti yako ya benki.

Benki

Siku chache baada ya kuwasili katika Australia mfanyikazi wa kesi yako au proposer atakusaidia kufungua akaunti ya benki. Kufungua akaunti ya benki, unahitaji kutoa ushahidi wa utambulisho kama pasipoti, hati za kusafiria na maelezo ya mahali. Wewe pia unahitajika kutoa Nambari ya Faili ya Ushuru (Tax File Number - TFN) kwa benki mara tu unapoipokea. Malipo ya Serikali ya Australia kwa njia ya Centrelink yatakiwa kulipwa moja kwa moja hadi kwenye akaunti ya benki. Wafanyabiashara wengi pia huwalipa wafanyakazi wao kupitia akaunti ya benki.

Kufanya benki kwa elektroniki au tuvuti ni jambo la kawaida katika Australia na benki itatoa wewe na kadi ya benki na idadi ya kitambulisho binafsi (Personal Identification Number - PIN) kwa kutumia wakati kuweka au kuchukua fedha kupitia Machine za Kutoa Pesa Maramoja (Automatic Teller Machines - ATMs), matawi ya benki au mtunzaji fedha wa maduka makubwa.

Ni muhimu kamwe usimwambie mtu yeyote PIN na kamwe kufanya kitu ili ni rahisi kwa mtu yeyote kufahamu idadi. Ni muhimu kupiga simu benki kama kadi yako ya benki inaibiwa au kupotea. Benki ni njia salama zaidi ya kulinda fedha ya mtu dhidi ya wizi au hasara. Haifai kuficha fedha katika nyumba yako.

Bajeti

Gharama ya maisha katika Australia inaweza kuwa juu. Kuweka bajeti itakusaidia kujua kiasi gani cha fedha unacho, na kiasi gani unachoweza kutumia, na kiasi gani unaweza kuweka hifadhi. Kodi ya nyumba, chakula na huduma (maji, gesi na umeme) inaweza kuwa ghali na zinaweza kutumia zaidi ya mapato yako wakati wa hatua za mwanzo za makazi. Kufanya malipo yako kwa wakati wake kama vile kodi yako, na bili nyingine inaweza kukusaidia kuanzisha **historia nzuri ya mikopo** katika Australia. Historia nzuri ya mikopoi inahitajika kuchukua mkopo kununua gari au kununua nyumba (iitwayo 'mikopo').

Kutegemea hali yako ya maisha, wakati unapowasili katika Australia unaweza kuwa mapato zaidi au chini kuliko ulivyokuwa nayo kwa muda mrefu wa maisha yako, kama vile bili zaidi ya wewe kuwa na kabla. Njia zozote pengine utahitaji kurekebisha njia wewe hapo awali ulivyotumika fedha, na kufanya bajeti ambayo inafaa kwa hali yako mpya. Baadhi ya tabia nzuri ya bajeti ni:

- kuandika bajeti ya kuweka wimbo wa mapato na matumizi. Jua mahitaji yako na weka kando fedha kwa ajili ya mambo haya
- kuweka risiti ili wewe ufahamu ni kiasi ngani cha matumizi ya fedha unachotumia
- kuepuka ada ya benki kwa kufuata kanuni ya aina ya akaunti
- kuepuka kutumia mikopo na kadi ya mkopo mpaka wewe una hakika ya mapato mara kwa mara na unaweza kurudisha malipo
- kuepuka msukumo kununua
- kusimamia kwa makini matumizi ya huduma za simu na huduma za tuvuti kwa sababu wanaweza kuwa ghali sana
- Kutumia benki kwa kutumia simu au tuvuti ili kufahamu vizuri matumizi ya fedha.

Kulipa bili

Makampuni ambayo hutoa huduma za simu, umeme na maji zinatuma bili mara kwa mara ambayo lazima kulipwa kwa wakati unaotakiwa. Ni muhimu kwamba malipo yanayotolewa kwa wakati au huduma inaweza kukatwa au ada ya kuchelewa itatozwa. Bili nyingi zinaweza kulipwa katika ofisi za posta, au na mtu katika ofisi za kampuni hiyo au kwa njia ya huduma ya kufanya benki kwa kutumia simu au tuvuti. Wakati unapohama nyumba unahitaji kukatika huduma za shirika kutoka nyumba ya zamani na kushikamana katika nyumba yako mpya.

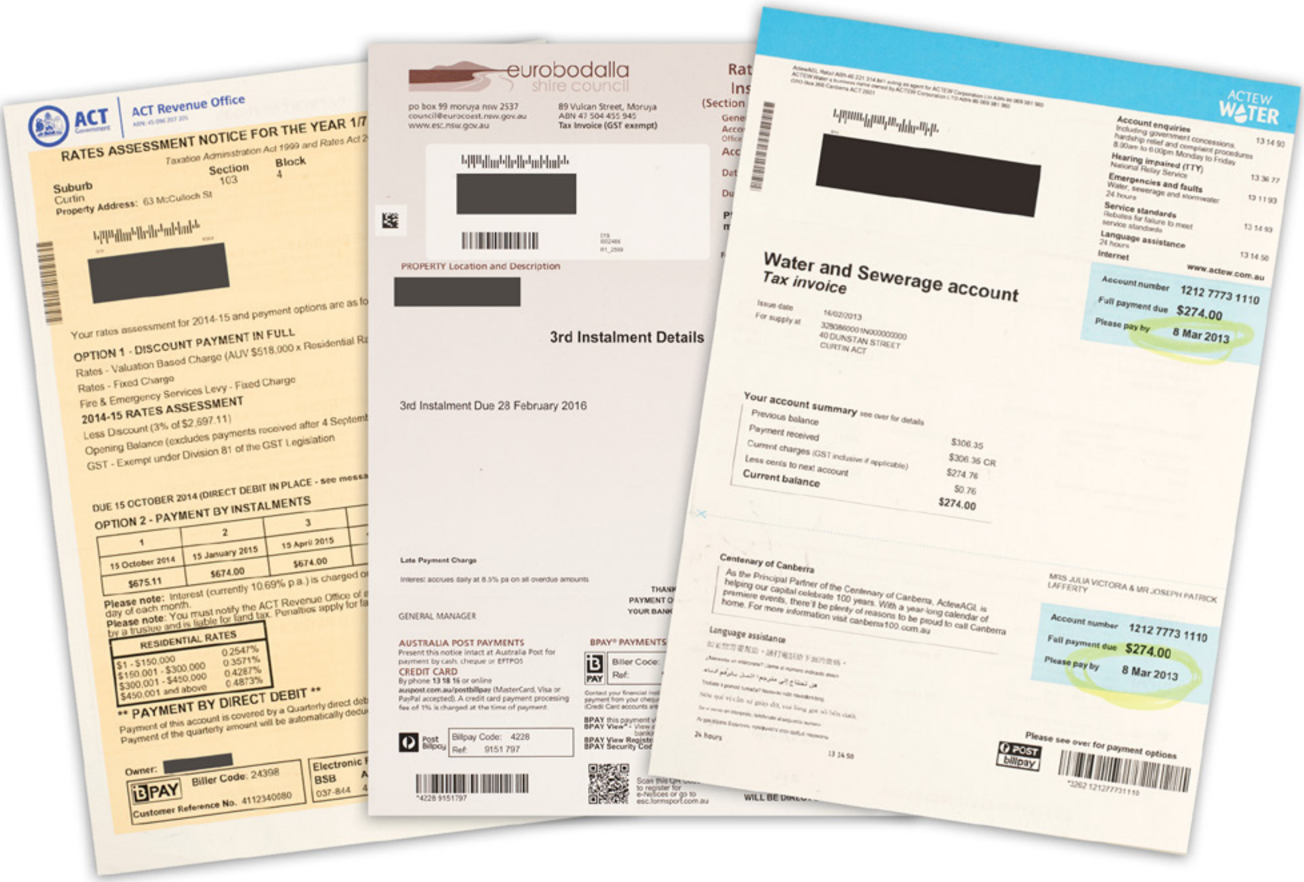

Ununuzi

Kukubaliana bei si jambo la kawaida katika Australia. Bidhaa ambazo zinaonyeshwa katika maduka zina bei ya kudumu ambazo watu hulipa. Wakati mwingine wakati wa kununua bidhaa kubwa (kama gari) ni sawa kukubaliwa na biashara. Wauzaji wakati mwingine hutoa diskaunti juu ya vitu kubwa kama watu wanalipa kwa fedha taslimu au kununua bidhaa zaidi ya moja.

Wakati unaponunua vitu katika madukani Australia subiri katika mistari au foleni. Wakati mwingine utahitajika kuchukua tikiti yenye idadi kutoka kwa mashine na kusubiri hadi idadi inaitwa. Watu katika Australia utakuta ni uchimvi kama watu wakishinikiza katika foleni.

Chakula

Katika miji yote na vijiji kuna aina mbalimbali ya maduka ya kununulia chakula, nguo na mahitaji ya kila siku. Katika miji mingi unaweza kununua chakula kutoka sehemu nyingi za dunia katika maduka makubwa. Miji mikuu mingi mji ina masoko ambapo matunda, mboga, nyama, kuku na samaki inaweza kununuliwa. Bei kwa ujumla ni nafuu katika masoko.

Daima ni rahisi zaidi kupika na kula nyumbani. Mikahawa katika Australia ni ghali. Miji ina migahawa na cafes ambayo yatoa aina ya chakula kutoka duniani kote. Pia kuna chaguzi nyingi za kupatikana za 'chakula kwa kasi' au 'kuchukua'.

Mavazi

Waaustralia wapo huru kuvaa mtindo wowote wa mavazi wayapendayo. Mtindo wa magharibi wa mavazi ni ya kawaida sana. Unaweza kuchagua kuvaa nguo maalum kwa mila yako au dini.

Bei ya nguo na viatu inategemea mtindo, ubora na chapa. Nguo na viatu vinaweza kununuliwa kutoka kwa aina ya maeneo ikiwa ni pamoja na maduka idara makubwa na maduka madogo. Baadhi ya mashirika ya hisani yana maduka ambayo yanauza nguo safi kutumiwa na viatu kwa bei nafuu. Kawaida kuna vyumba vya kuvalia katika maduka ambapo watu wanaweza kujaribu nguo kuona kama zikifaa.

Shule nyingi na sare za shule na hizi zinaweza kununuliwa kutoka shule au maduka fulani ya mavazi. Katika shule nyingi za msingi kuvaa kofia kupitishwa ni lazima na kunalinda watoto kutokana na jua wakati wa kucheza nje. Hii ni kwa sababu jua ina nguvu sana katika Australia, na kuna uwezekano zaidi wa kuchoma ngozi yako kuliko maeneo mengine zaidi duniani.

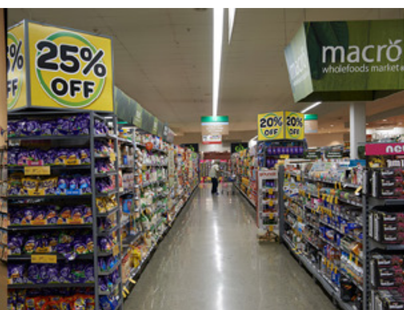

Ukurasa huu umewachwa tupu makusudi

Australian Government
Department of Social Services

Inaletwa kwako na Shirika la Uhamiaji la Kimataifa kwa niaba ya Idara ya Huduma za Jamii nchini Australia

IOM • OIM